

برنت یا وست تگزاس اینترمدیت؟

کدام را بیشتر دوست دارید؟

ضروری عرضه و تقاضای آن، دلبیوتی. آی را اغلب به نفت شاخص برتر تبدیل می‌کند. برای مثال داده‌های مربوط به ذخایر نفت خام برنت کمتر در دسترس عموم قرار دارد، در حالی که ذخایر نفت خام وست تگزاس اینترمدیت توسط اداره اطلاعات انرژی (آمریکا) به صورت هفتگی اعلام می‌شود.

سوم اینکه نفت خام وست تگزاس اینترمدیت پایه نفت خامی است که در آمریکا مصرف می‌شود. آمریکا بزرگترین مصرف‌کننده نفت خام جهان است و ۲۵ درصد تقاضای جهانی نفت به این کشور تعلق دارد. چهارم اینکه وست تگزاس اینترمدیت بیشترین قراردادهای مبادله نفت خام آتی را در جهان به خود اختصاص می‌دهد. در سال ۲۰۰۸ تنها در بازار مبادله نیویورک (نایمکس) ۱۳۴ میلیون و ۶۷۴ هزار و ۲۶۴ قرارداد مبادله نفت خام تحویل آتی مبادله شد در حالی که این میزان در مورد نفت خام برنت در بازار آی. سی. بی در لندن ۶۸ میلیون و ۳۶۸ هزار و ۲۰۸ مورد بود. وست تگزاس اینترمدیت بزرگترین بازار نفت کاغذی جهان را از نظر حجم مبادله داراست و از این نظر از نفت خام برنت بسیار جلوتر است. سایر نفت‌های خام مانند نفت خام ترش اورال، فاقد بازارهای کاغذی دارای نقدینگی کافی هستند و عمدتاً در بازارهای فیزیکی مبادله می‌شوند که جمع‌آوری داده‌ها در مورد قیمت‌های تک‌محموله آنها بر یک مبنای زمانی منظم دشوار است.

به این ترتیب دلایل قانع‌کننده‌ای وجود دارد که نفت خام دلبیوتی. آی در رسانه‌ها نمود بیشتری داشته باشد. اما همچنین نشانه‌های فزاینده‌ای حاکی از دور خارج شدن این نوع نفت خام به عنوان نفت شاخص است. مسائل مرتبط با تقاضای محلی گاهی می‌تواند به اندازه‌ای بر نفت خام وست تگزاس اینترمدیت اثر بگذارد که این نوع نفت خام دیگر معرف شرایط بازار نفت جهانی نباشد. اگرچه تقاضای نفت در همه جای جهان در حال کاهش است، اما این کاهش لزوماً به همان اندازه سقوط تقاضا برای وست تگزاس اینترمدیت نیست.

در حالی که ذخایر نفت خام در خارج از آمریکا در حال کاهش بوده است ذخایر نفت خام در داخل این کشور افزایش می‌یافته است. کمبود محل ذخیره نفت در پایانه کاشینگ در اوکلاهما - محل تحویل نفت وست تگزاس اینترمدیت در قراردادهای آتی - به کاهش شدید بهای این نوع نفت خام انجامیده است به نحوی که نفت خام وست تگزاس اینترمدیت در حال حاضر کمتر از بهای نفت خام برنت به فروش می‌رسد. همچنانکه ال. مورس کارشناس اقتصادی مؤسسه «ال. سی. ام کامادیتیز» می‌گوید: وست تگزاس اینترمدیت یک نوع نفت خام محصور در خشکی است که از راه‌های آبی به بازار دسترسی ندارد تا از معضل افزایش ذخایر بکاهد و این بدان معناست که تنها افزایش تقاضا از سوی پالایشگاه‌های ناحیه میدوست آمریکا یا عرضه کمتر در منطقه است که می‌تواند میزان ذخایر این پایانه را کاهش دهد. ساخت خطوط لوله برای انتقال نفت از پایانه کاشینگ به بخش خلیج مکزیک آمریکا نیز می‌تواند میزان ذخایر را کاهش دهد.

همچنین نوع نفتی که در ذخایر نفت خام پایانه کاشینگ ذخیره می‌شود تغییراتی ایجاد شده و بخش فزاینده‌ای از نفتی که در پایانه کاشینگ ذخیره می‌شود، نفت خام وست تگزاس اینترمدیت نیست. کاشینگ به پایانه‌ای تبدیل شده است که بر سر راه انتقال نفت کانادا و به‌ویژه منابع نفت غیرمتعارف آن مانند ماسه‌های نفتی که نفت سنگین از آن تولید می‌شود، قرار دارد. به این ترتیب قیمت‌های نفت وست تگزاس اینترمدیت دیگر معرف باکیفیت‌ترین نفت خامی که نفت‌خام‌های دیگر در مقایسه با آن با قیمت‌های پایین‌تری به فروش می‌رسند، نیست.

به‌علاوه ذخایر نفت خام پایانه کاشینگ تنها حدود ۳۵ میلیون بشکه از ۳۰۰ میلیون بشکه ذخایر نفت خام آمریکا از نوامبر ۲۰۰۸ است. از نظر کیفیت و کمیت، نفت خام

در بحث‌های رسانه‌ای درباره بازار نفت گرایشی وجود دارد که می‌خواهد قیمت‌های نفت وست تگزاس اینترمدیت (دلبیوتی. آی) را با بهای جهانی نفت گره بزند. بیش از ۱۳۰ نوع نفت خام وجود دارد و نفت خام وست تگزاس اینترمدیت حتی نفت شاخص بیشتر انواع نفت‌های خامی که در جهان مبادله می‌شوند، نیست. چنین ویژگی به نفت برنت تعلق دارد، که مخلوطی است از انواع نفت‌های خام دریای شمال. برنت برای قیمت‌گذاری دوسوم نفت‌های خامی که در جهان مبادله می‌شود، مورد استفاده قرار می‌گیرد. اما دلبیوتی. آی عمدتاً برای قیمت‌گذاری نفتی که در آمریکا مصرف می‌شود، به کار می‌رود. چه چیزی این دو نوع نفت خام را بسیار ویژه می‌سازد و در نگاه رسانه‌ها حتی وست تگزاس اینترمدیت را مهم‌تر جلوه می‌دهد؟ همه انواع نفت خام نمی‌توانند پایه یا شاخص نفت خام دیگر انواع نفت خام باشند. تنها سه نوع نفت خام است که به دلیل کیفیت و محل آنها چنین ویژگی دارند که عبارتند از وست تگزاس اینترمدیت، برنت و فاتح دویی.

وست تگزاس اینترمدیت و برنت جزو نفت خام‌های سبک و شیرین هستند که به دلیل سهولت نسبی پالایش، مطلوب‌ترین نوع نفت خام هستند. این بدان معناست که این نوع نفت‌ها دارای گوگرد اندکی هستند. در مقابل آن، نفت‌های ترش قرار دارند. همچنین سبک بدان معناست که این نوع نفت‌های خام در قیاس با آب دارای وزن مخصوص پایین‌تری هستند و یا چگالی آنان کمتر است. در مورد نوع نفت‌های خام سنگین عکس این وضعیت صادق است. انجمن نفت آمریکا (ای. پی. آی) نفت خام سبک را نفتی تعریف می‌کند که وزن مخصوص آن ۳۱/۳ درجه یا بالاتر است. اگر وزن مخصوص یک نوع نفت خام یا ثقل ای. پی. آی آن بیش از عدد ۱۰ باشد، سبک‌تر است و در آب به حالت شناور در می‌آید. با این حال، نفت خام نمی‌تواند چندان سبک باشد - نفت خام بالای ۴۵ درجه ای. پی. آی ترکیب‌های کمتری دارد و از نظر پالایشگاه‌ها کمتر مطلوب است زیرا بنزین و یا سوخت دیزل دارای اوکتان بالای کمتری از آن به دست می‌آید. پالایشگاه‌هایی که بنزین تولید می‌کنند نفت خام وست تگزاس اینترمدیت اما پالایشگاه‌هایی که سوخت دیزل تولید می‌کنند، نفت خام برنت را ترجیح می‌دهند که اندکی سنگین‌تر است.

نفت خام‌های دارای کیفیت پایین‌تر مانند دویی (که در امارات متحده عربی با نام فاتح شناخته می‌شود)، معمولاً در مقایسه با نفت خام سبک شیرین با تخفیف به فروش می‌رسند و در ازای مکان نیز تعدیلاتی در بهای آن صورت می‌گیرد. بهای نفت خام فاتح دویی که نوعی نفت خام متوسط و ترش است پایه نفت خامی است که مقصد آن بازارهای آسیا است. اگرچه کیفیت این نوع نفت خام پایین‌تر است اما به دلیل در دسترس بودن فوری آن در آسیا پایه نفت خام این منطقه به حساب می‌آید. نفت خام فاتح دویی در بازار مبادله دویی و بازار اینترکانینتال (آی. سی. بی) در لندن نیز در قالب قراردادهای آتی مبادله می‌شود.

برنت، پایه نفت‌های خامی است که در اروپا، آفریقا و گاهی شمال آمریکا مصرف می‌شوند. بیشتر نفت وست تگزاس اینترمدیت برای تحویل در آینده در بازار نایمکس (بازار مبادله نیویورک) و مقداری از آن نیز در بازار مبادله لندن (آی. سی. بی) مبادله می‌شود. نفت خام برنت عمدتاً در بازار لندن و مقداری از آن نیز در بازار مبادله نیویورک داد و ستد می‌شود.

چه چیزی سبب برجستگی بیش از اندازه نفت خام وست تگزاس اینترمدیت در رسانه‌های جهان می‌شود؟ نخست اینکه وست تگزاس اینترمدیت باکیفیت‌ترین نفت خام موجود جهان است. نفت خام تاپی مالزی در جای دوم قرار دارد. حتی گوگرد این نوع نفت خام کمتر است اما نقل ای. پی. آی آن بیش از ۴۵ است. دوم اینکه شفافیت و فراوانی داده‌ها در مورد قیمت‌های نفت خام وست تگزاس اینترمدیت و بنیادهای

اوپک؛ از مارس ۱۹۹۹ تا مارس ۲۰۰۹

فقیر و غنی با هم نمی‌سوزند

عبدالله البدری، دبیر کل اوپک می‌گوید: «طی چند ماه گذشته به نظر می‌رسد جهان دچار دگرگونی‌های عمده شده است.» عمق رکود جهانی و تأثیر آن بر تقاضا و سرمایه‌گذاری در صنعت نفت، اوپک و شرکت‌های نفت بین‌المللی را شگفت زده کرده، اما اوپک وحشت زده نشده و یکپارچگی خود را حفظ کرده است. حدود ۱۰ سال پیش دقیقاً در چنین روزهایی عربستان سعودی، ایران، ونزوئلا و الجزایر به همراه مکزیک، که عضو اوپک نیست، در شرایطی همانند شرایط امروز در لاهه دیدار کردند. اوپک در سال ۱۹۹۹ با شرایط نامیدکننده‌ی روبه‌رو بود. این سازمان براساس توافق ریاض که یک سال پیش از آن به عمل آمده بود، سه بار از تولید خود کاسته بود. اما روند کاهش بهای نفت ادامه یافته و بهای هر بشکه نفت در اوایل سال ۱۹۹۹ که کمتر از ۱۰ دلار هر بشکه رسیده بود. ذخایر نفت در سطح بالایی قرار داشت و تقاضا در منطقه آسیا - اقیانوسیه به دنبال بحران مالی در منطقه سقوط کرده بود. نشست لاهه نقطه عطف آن سیکل نفتی بود، زیرا ایران با عربستان سعودی و تولیدکنندگان غیرعضو اوپک برای حمایت از قیمت‌های نفت به طور کامل همکاری کرده بود.

اوضاع امروزی از بسیاری جهات حتی از ۱۰ سال پیش بدتر است. تقاضای نفت برای نخستین بار در ۲۵ سال گذشته در حال کاهش است و رکود که جنبه جهانی دارد، حتی اقتصاد کشورهای آسیایی نوظهور را که پرشتاب‌ترین بازار اوپک بود، تحت تأثیر قرار داده است. اما اوپک در مقایسه با سال ۱۹۹۹ بر صنعت نفت کنترل بیشتری دارد. همچنین تهدید غیراوپک از میان رفته است زیرا تولید این گروه در مناطق عمده تولید مانند مکزیک، دریای شمال و حتی روسیه در حال کاهش است. ترس از اینکه قیمت‌های بالاتر نفت، تولید کشورهای غیراوپک را افزایش و سهم اوپک را در بازار نفت کاهش دهد، دیگر اوپک را نگران نخواهد کرد.

اما تازه‌ترین گزارش اوپک با عنوان «گزارش ماهانه بازار نفت» هنوز هم پیش‌بینی می‌کند که تولید غیراوپک در سال جاری ۵۰۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد یافت که با انتظارات ما، در مورد کاهش تولید کشورهای غیراوپک همخوانی ندارد. شرکت‌های نفتی کوچکتر در حال کاهش برنامه‌های سرمایه‌گذاری هستند زیرا جریان منابع مالی با محدودیت روبه‌رو و اعتبارات مسدود شده است. در همین حال شرکت‌های نفتی عمده به امید کاهش هزینه‌های تولید، پروژه‌ها را به تأخیر می‌اندازند. اما ناتوانی ساختاری صنعت نفت برای افزایش تولید غیراوپک به قبل از انسداد اعتباری باز می‌گردد. حتی در پنج سالی که از ۲۰۰۳ می‌گذرد و طی آن بهای نفت چهار برابر افزایش یافت، محافظه‌کاری شرکت‌های نفتی عمده و تصورات توأم با احتیاط در مورد قیمت‌ها، آنها را از سرمایه‌گذاری‌های گسترده در اکتشاف مناطق بکر که می‌تواند بهترین توان افزایش تولید را دارا باشد، بازداشت. شرکت‌های مستقل در مناطقی که تاکنون در آنها اکتشاف صورت نگرفته به فعالیت پرداختند در حالی که سود شرکت‌های عمده به صورت سود سهام بالاتر توزیع شد.

ادغام شرکت‌های غول‌پیکر که به دنبال سقوط بهای نفت در سال ۱۹۹۸، به وقوع پیوست هیچ‌گاه وعده‌های آنان را در مورد افزایش تولید عملی نساخت. رئیس بخش بالادستی شرکت بی. پی. اندی انگلیس می‌پذیرد که: هیچ‌یک از شرکت‌ها نتوانسته‌اند به اهدافی که در زمان ادغام‌ها وعده داده بودند، دست یابند. دلایل این ناتوانی بسیار متفاوت اما نتیجه یکی است.

شرکت‌های نفتی می‌گویند که قیمت‌های نفت خام به اندازه‌ی پایین است که سرمایه‌گذاری بیشتر را تشویق نمی‌کند و در حالی که در مورد شوک‌های عرضه در آینده هشدار می‌دهند، از هزینه‌های خود می‌کاهد. نفت ۴۰ دلاری سودهای چشمگیری را نصیب کشورهای می‌کند که هزینه تولید در آنها پایین است اما کشورهایی را که بودجه خود را براساس قیمت‌های بالاتر نفت تنظیم کرده‌اند، تحت فشار فزاینده‌ای قرار می‌دهد. نیازهای متفاوت در زمینه درآمد‌ها پیش از این چند دستگی در اوپک را به دنبال داشته است.

تولیدکنندگان فقیر یا پرجمعیت‌تر مانند ایران، ونزوئلا و نیجریه بیشتر در معرض خطر کاهش قیمت‌ها هستند و با مشکلات جریان منابع مالی دست به گریبانند. اما بسیاری از دیگر اعضا به ویژه کشورهای عضو اوپک در منطقه خلیج فارس بهتر می‌توانند دوران قیمت‌های پایین‌تر نفت را پشت سر بگذارند.

هفته‌نامه پترولیوم آرگوس

وست تگزاس اینترمدیت دیگر معرف واقعی بازار نفت جهانی نیست. این نوع نفت خام حتی دیگر نفت خام شاخص بازار آمریکا نیز نیست؛ انواع نفت‌های سبک و شیرین دیگری در آمریکا وجود دارند که در سایر قسمت‌های کشور مورد استفاده قرار می‌گیرند، اما بازار مبادله نیویورک (نایمکس) ترجیح می‌دهد نفت خام وست تگزاس اینترمدیت را که در کاشینگ اوکلاهما ذخیره شده و به بازار میدوست آمریکا ارسال می‌شود، نفت شاخص خود قرار دهد.

آیا زمان آن فرارسیده است که از نفت خام وست تگزاس اینترمدیت را به حاشیه رانده و برنت را شاخص بازار جهانی نفت بدانیم؟ برنت دومین بازار شفاف نفت را داراست و حجم مبادله فرآورده‌های آن بسیار قابل ملاحظه است. نفت خام برنت پایه دوسوم نفت خامی است که در جهان مبادله می‌شود. به لحاظ تاریخی نفت خام برنت بین سال‌های ۱۹۸۷ تا ۲۰۰۹ با میانگین تخفیف یک دلار و ۴۸ سنت در برابر نفت خام وست تگزاس اینترمدیت مبادله شده است اما جدول قیمت‌ها شاهد تغییراتی است: بین مه سال ۱۹۸۶ و فوریه ۲۰۰۹ در ۷۳ درصد روزهایی که بهای نفت خام برنت از وست تگزاس اینترمدیت بیشتر بود مربوط به سال‌های پس از ۲۰۰۰ است و ۴۰ درصد این موارد منحصر به دو سال گذشته است. «انحراف معیاری» در رابطه تفاوت قیمت وست تگزاس اینترمدیت و برنت در هشت سال گذشته افزایش یافته و از یک دلار و ۴۵ سنت در فاصله سال‌های ۱۹۸۶ تا ۲۰۰۹ به دو دلار و ۶ سنت در سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۹ رسیده است. در روز ۱۲ فوریه (۲۴ بهمن) سال جاری بهای نفت برنت شاهد حداکثر تفاوت با وست تگزاس اینترمدیت بود و هر بشکه ۱۰ دلار و ۵۸ سنت (در معاملات پایانی) بالاتر از وست تگزاس اینترمدیت خرید و فروش شد، هر چند که در روز ۱۵ ژانویه (۲۶ دی) این تفاوت در مبادلات نیمروزی به ۱۱ دلار و ۵۶ سنت رسیده بود.

اما نفت خام برنت نیز به عنوان نفت شاخص بازار مسائل خاص خود را دارد، نفت خام برنت نیز می‌تواند جلوه مخدوش شده‌ای از بازار جهانی نفت را به نمایش بگذارد زیرا در ارتباط با این نوع نفت عوامل محلی جهانی را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. در حال حاضر تولید نفت خام برنت به چند هزار بشکه در روز کاهش یافته است. افزایش بهای نفت خام برنت ممکن است منعکس‌کننده کمیابی فزاینده آن باشد و نه لزوماً موازنه جهانی عرضه و تقاضا. به علاوه در خارج از آمریکا، سوخت دیزل در حال تبدیل شدن به سوخت برتر است. با وجود این، نفت خام برنت تنها نوع نفت خامی نیست که از آن سوخت دیزل تولید می‌شود و پالایشگاه‌ها در حال افزایش ظرفیت پالایش نفت خام ترش هستند.

اگر به دلیل فقدان اطلاعات کافی در مورد قیمت نفت‌خام‌های ترش نبود، این نوع نفت‌های خام که به مقصد آسیا حمل می‌شوند می‌توانستند شاخص دقیق‌تری برای تغییرات بازار جهانی نفت باشند. چین دومین واردکننده بزرگ نفت خام پس از آمریکا است و حدود ۱۰ درصد نفت خام جهان را مصرف می‌کند. چین و بازارهای نوظهور بیشترین رشد تقاضای نفت خام را دارند و سؤال اینجاست که چه نوع نفت خامی را بیشتر خریداری می‌کنند؟ یقیناً نفت ترش. آسیا پالایشگاه‌هایی را راه‌اندازی کرده است که می‌توانند نوع نفت خام‌هایی را که پالایش آنان دشوار است (و عمداً از این نوع خام استفاده می‌کنند) پالایش کنند و قصد دارند تعداد بیشتری از این پالایشگاه‌ها بسازند. افزایش تقاضا برای نفت خام ترش همراه با کاهش تولید اوپک سبب شد بهای نفت خام دویی برای نخستین بار در روز ۶ ژانویه ۲۰۰۹ (۱۷ دی) از نفت برنت پیشی گیرد. نه تنها نفت خام ترش شاهد رشد تقاضای بیشتری است، بلکه رشد تولید آن نیز از نفت خام سبک شیرین پیشی می‌گیرد.

بیشتر نفت خام باقیمانده جهان ترش یا سنگین است و بنابراین سهم این نوع نفت خام در تولید نفت جهان احتمالاً افزایش خواهد یافت. این در حالی است که تولید نفت خام‌های سبک و شیرین پیوسته کاهش می‌یابد. با وجود این، تا زمان ایجاد یک شبکه گسترده و هم‌زمان در مورد قیمت‌های نفت خام ترش مجبور خواهیم بود به نفت خام وست تگزاس اینترمدیت به عنوان «راه میانبر» شرایط بازار جهانی نفت رضایت دهیم.

منبع: آر. جی. ای مانیاتور